

ONLAYN INGLIZ TILI TA'LIMIDA INTERAKTIV VA KOMMUNIKATIV O'QITISH USULLARINING AHAMIYATI

Ozodova Odina Qobil qizi

Toshkent davlat pedagogika universiteti 1-bosqich tayanch doktoranti.

odinaarifjanova@gmail.com

DOI: <https://doi.org/10.5281/zenodo.15079557>

***Annotatsiya.** Ushbu maqola onlayn ingliz tili ta'limida interaktiv va kommunikativ o'qitish usullarining ahamiyatini tahlil qiladi. Maqolada, an'anaviy o'qitish usullaridan farqli o'laroq, interaktiv va kommunikativ usullar o'quvchilarning tilni o'rganishga bo'lgan qiziqishini oshirishda muhim rol o'ynashi va o'quv jarayonini samarali qilishdagi o'rni ko'rib chiqiladi. Online ta'limda zamonaviy texnologiyalarni qo'llash orqali o'quvchilarni faol ishtirok etishga, fikr almashishga va tilni amaliyotda qo'llashga undash imkoniyatlari taqdim etiladi. Maqolada bunday metodlarning samaradorligi, ularning onlayn platformalarda qo'llanilishidagi o'ziga xos xususiyatlar va ta'lim jarayonida yuzaga keladigan qiyinchiliklar ham tahlil qilinadi.*

***Kalit so'zlar.** onlayn ta'lim, ingliz tili, interaktiv, kommunikativ, metod, viktorina, test, forum, guruh, zoom, google Meet.*

Hozirgi kunda onlayn ta'lim o'quvchilarga yuqori sifatli ta'lim olish imkonini beradigan qulay va samarali vosita bo'lib, dunyoning turli burchaklaridan o'quvchilarni birlashtiradi. Ayniqsa borib o'qish uchun sharoit yo'q bo'lsa, bu katta yordam sifatida ta'riflanadi. Ingliz tili o'qituvchilari uchun bu, an'anaviy o'qitish metodlaridan tashqari, yangi imkoniyatlarni ochib beradi. Ayniqsa, interaktiv va kommunikativ o'qitish usullari onlayn ta'limda o'quvchilarni yanada faol va samarali o'rganishga undaydi. Ushbu maqolada onlayn ingliz tili ta'limida interaktiv va kommunikativ usullarni qo'llashning ahamiyati, ularning o'quvchilarga qanday ta'sir ko'rsatishi va o'qituvchilar uchun qanday imkoniyatlar yaratishi muhokama qilinadi.

Interaktiv o'qitish usullari

Interaktiv o'qitish usullari o'quvchilarning faol ishtirokini ta'minlashga qaratilgan metodlardir. [2] Bu usulda o'quvchilar faqat tinglovchi rolini o'ynashdan tashqari, o'zlarini to'g'ridan-to'g'ri o'rganish jarayoniga jalb qiladilar. Onlayn ta'limda interaktiv usullarni qo'llash uchun quyidagi vositalar keng foydalaniladi:

• **Viktorinalar va o'yinlar:** Kahoot, Quizlet kabi onlayn vositalar yordamida o'quvchilarga interaktiv tarzda testlar va viktorinalar taklif etiladi. Bu o'quvchilarga bilimlarini mustahkamlash va o'zlashtirganlarini sinab ko'rish imkonini beradi.

• **Virtual guruh ishlari:** Google Docs yoki Padlet kabi onlayn platformalar yordamida o'quvchilar birgalikda ishlashadi, fikr almashishadi va o'z bilimlarini amaliyotda qo'llashadi. [3]

• **Forumlar va chatlar:** Onlayn forumlar va chat xonalari o'quvchilarga o'z fikrlarini erkin ifodalash va muammolarni muhokama qilish imkoniyatini beradi.

Kommunikativ o‘qitish usullari

Kommunikativ o‘qitish usuli tilni o‘rganish jarayonida kommunikatsiyaning ahamiyatiga e‘tibor qaratadi. Bu metodda o‘quvchilar tilni nafaqat grammatik qoidalar va lug‘at yordamida, balki ularni real hayot vaziyatlarida qo‘llash orqali o‘rganadilar. Onlayn ta‘limda bu metodni amalga oshirish uchun quyidagi vositalar ishlatiladi: [1]

- **Video-konferensiyalar:** Zoom, Google Meet kabi platformalar yordamida o‘quvchilar o‘zaro muloqot qilib, ingliz tilida suhbatlashadilar. Bu ularga tilni amaliy ravishda o‘rganishga imkon beradi.

- **Diskussiyalar va rolli o‘yinlar:** O‘quvchilarni rolli o‘yinlar yoki guruhlar bo‘lib, real hayotdagi situatsiyalarni ijro etish uchun video konferensiyalar orqali muhokama qilishga chaqirish. Bu metod, o‘quvchilarga o‘z fikrlarini aniq va to‘g‘ri ifodalashni o‘rgatadi.

- **Taqdimotlar va interaktiv topshiriqlar:** O‘quvchilar taqdimotlar yaratib, ularni o‘zaro baholashadi va fikrlar almashadilar. Bu metod o‘quvchilarning tinglash va tushunish qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi.

Onlayn ta‘limda interaktiv va kommunikativ usullarning integratsiyasi

1. Interaktiv vositalar yordamida o‘quvchilarning bilimini mustahkamlash:

Online testlar, viktorinalar, va o‘yinlar (masalan, Kahoot, Quizlet) orqali o‘quvchilarga grammatikani va lug‘atni o‘rgatish va ularni faol ravishda o‘rganishga undash mumkin.

2. Kommunikativ vazifalar bilan tilni amaliy o‘rganish:

Zoom yoki Google Meet kabi video-konferensiya platformalarida o‘quvchilarga ingliz tilida muloqot qilish imkoniyatlari beriladi. Bu esa, o‘quvchilarga tilni real hayot vaziyatlarida ishlatish, o‘z fikrlarini ifodalash, va ko‘proq amaliy mashq qilishga yordam beradi.

3. Guruh ishlarini amalga oshirish:

Onlayn guruh ishlari, masalan, kollaborativ hujjatlar (Google Docs) yoki onlayn taqdimotlar (Padlet, Google Slides) orqali o‘quvchilarga birgalikda ishlash, fikr almashish va tilni jamoaviy ravishda o‘rganish imkoniyati taqdim etiladi.

Onlayn ta‘limda interaktiv va kommunikativ usullarni qo‘llash o‘quvchilarning bilimlarini mustahkamlashga, ularda tilga bo‘lgan qiziqishni oshirishga va muloqot qobiliyatlarini rivojlantirishga yordam beradi. [3]

O‘quvchilarning faol ishtiroki

Interaktiv metodlar yordamida o‘quvchilar faqat o‘qituvchilardan bilim olish bilan cheklanmaydi. Ular o‘zlari ham faol ishtirok etib, o‘quv jarayonini yanada

qiziqarli va samarali qilishadi. Quizlar, o‘yinlar va boshqa interaktiv mashqlar orqali o‘quvchilar o‘z bilimlarini mustahkamlashadi va sinovdan o‘tkazadilar.

Kommunikativ qobiliyatlarning rivojlanishi

Kommunikativ usullar o‘quvchilarga ingliz tilini nafaqat grammatika qoidalari, balki uni amaliyotda ishlatish imkoniyatini beradi. Video-konferensiyalar, guruh muhokamalari va rolli o‘yinlar o‘quvchilarga o‘z fikrlarini aniq va ishonchli tarzda ifodalashga yordam beradi. [4]

O‘qituvchilarning yangi imkoniyatlari

O‘qituvchilar uchun interaktiv va kommunikativ usullar onlayn ta’limda yangi yondoshuvlarni yaratishga imkon beradi. Masalan, guruh ishlari va o‘yinlar yordamida o‘quvchilarning qiziqishini oshiradi va darslarni yanada samarali o‘tkazish imkonini beradi. Bundan tashqari, onlayn darslarda o‘qituvchi o‘quvchilarning faoliyatini doimiy ravishda kuzatib borishi va zarur holatlarda qo‘shimcha yordam ko‘rsatishi mumkin.

Afzalliklar:

1. **Motivatsiya:** Interaktiv metodlar o‘quvchilarga o‘z bilimlarini sinovdan o‘tkazish va o‘rganish jarayonini qiziqarli qilish imkonini beradi. Bu, o‘z navbatida, ularning motivatsiyasini oshiradi.
2. **Jamoaviy ish:** Kommunikativ metodlar o‘quvchilarni bir-biri bilan muloqot qilishga undaydi, bu esa ularning jamoaviy ish ko‘nikmalarini rivojlantiradi.
3. **Muloqot qobiliyatlari:** O‘quvchilarning tilni real hayot vaziyatlarida qo‘llash qobiliyati oshadi, bu esa ularni mustaqil ravishda tilni o‘rganishga o‘rgatadi.

Kamchiliklar:

1. **Texnologik muammolar:** Ba’zi o‘quvchilar internetga kira olmaydi yoki texnik muammolar yuzaga kelishi mumkin, bu esa darslarning samaradorligini pasaytiradi.
2. **Guruhdagi interaksiya:** Onlayn ta’limda ba’zi o‘quvchilar guruh ishlarida kamroq faol bo‘lishlari mumkin, bu esa sinfdagi umumiy interaktivlikni kamaytiradi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganimizda, onlayn ingliz tili ta’limida interaktiv va kommunikativ o‘qitish usullarining ahamiyati juda katta. Ushbu metodlar o‘quvchilarning bilimlarini mustahkamlash, ularni faol ravishda o‘rganishga jalb qilish va tilni amaliyotda ishlatish imkoniyatini yaratadi. Garchi texnologik muammolar va boshqa ba’zi cheklovlar mavjud bo‘lsa-da, bu usullar onlayn ta’limni samarali va qiziqarli qilishda muhim rol o‘ynaydi. O‘qituvchilar bu metodlarni

qo‘llash orqali o‘quvchilarga mustahkam til bilimini beradi va ularni amaliy o‘rgatish jarayonida qo‘llay olishlari mumkin.

Adabiyotlar:

1. Brown, H. D. (2007). *Principles of Language Learning and Teaching* (5-nashr). Pearson Longman.
2. Harmer, J. (2015). *The Practice of English Language Teaching* (5-nashr). Pearson Education.
3. Hockly, N. (2018). "The role of technology in English language teaching: a future perspective". *ELT Journal*, 72(1), 61-69.
4. Nunan, D. (2003). *Practical English Language Teaching: Speaking and Listening*. McGraw-Hill.
5. www.ziyo.net